

A still life painting by Josep Carner. The composition features a basket of oranges on the left, resting on a light-colored surface. To the right, a dark green, textured cloth is draped, with several oranges scattered on it. The oranges are rendered with warm, golden-yellow and orange tones, contrasting with the deep, dark green of the cloth. The overall style is characteristic of the 'Noucentisme' movement, emphasizing clarity and formal balance.

Josep Carner

Literatura catalana IV



Josep Carner (1884 – 1970)

Carner va trobar sempre en el seu entorn familiar l'estímul necessari per desenvolupar una activitat literària molt precoç. Va començar a publicar els seus primers escrits als 12 anys i seguidament va participar en nombrosos concursos recopilant no pocs èxits. A partir del 20 anys intenta viure de la literatura i col·labora o dirigeix revistes com "Catalunya", "La Veu de Catalunya" i "Empori". Va dirigir també diverses editorials, entre elles "Editorial Catalana" on, en col·laboració amb la Lliga va publicar una gran quantitat de traduccions. Va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans on va aplicar els esforços de fixació de Pompeu Fabra. Després de la mort de Prat de la Riba (1917), Carner opta per la carrera diplomàtica i marxa de Catalunya, tot i que mantindrà contactes freqüents. La victòria franquista a la Guerra Civil el va mantenir allunyat del seu país fins a la seva mort.

La poesia



Obra poètica

- L'obra poètica de Josep Carner es pot dividir en tres parts ben diferenciades:
 - **Etapa de formació**
 - **Etapa noucentista**
 - **Etapa de maduresa**

Etapa de formació

- L'activitat creadora de Josep Carner va començar molt aviat i la publicació dels seus versos en revistes i la participació en concursos literaris era molt sovint.
- Tot i aquesta precocitat, el seu primer llibre de poesies no va arribar fins 1904 "Llibre dels poetes". Hi podem veure encara un Carner molt jove, experimentador, fins i tot modernista, tot i que amb certes propostes que fan pensar en un canvi d'actitud. Anys més tard, Carner es mostraria incòmode amb aquesta primera obra.
- El segon llibre "Primer llibre de sonets" (1905) mostra ja aquesta nova actitud, amb l'elecció del sonet com a estrofa exclusiva: una estrofa clàssica, arquitecturada, exacta del que seria una poesia arbitrària i noucentista.
- Aquest primer llibre de sonets va tenir la seva continuació en el "Segon llibre de sonets" (1907) i posteriorment en els "Fruits saborosos". Va ser, precisament, amb aquest llibre on Carner veu realment la seva primera obra noucentista.

Etapa noucentista

- Josep Carner va entrar en el noucentisme de ple amb el seu tercer llibre de poemes “Els Fruits Saborosos” (1906). Amb aquest llibre es coronà com a “príncep dels poetes”.
- Els Fruits saborosos esdevenen la primera mostra modèlica de com portar a la pràctica l'estètica noucentista, de l'art arbitrari que tant havia preconitzat Eugeni d'Ors.
- El llibre va gaudir de molta fama a partir de la seva publicació i aquesta ha perdurat pràcticament fins als nostres dies, convertint-se en un llibre mític que representa un moment molt important també en la història del país.
- L'èxit dels “Fruits” porta Carner a publicar el 1911 el llibre “El verger de les galanies” on el poeta canta a l'amor des d'una perspectiva postromàntica.
- A partir de l'any 1914 Carner fa un pas més en l'evolució de la seva poètica amb “Auques i ventalls” i “La paraula en el vent”, que consoliden la seva posició de gran poeta del moment. El primer d'aquests dos és una mostra del humorisme de Carner i del seu propòsit civil (personatges en un ambient barceloní, tractats amb ironia benevolenta). El segon és una continuació més madura de “El verger de les galanies” i relata una història amorosa on s'hi repeteix sovint el tòpic de l'engany, la inconstància i la lleugeresa de la dona en la relació amorosa (temes tractats pels trobadors i Ausiàs March). Ens trobem davant un altre gir de la poesia catalana en un noucentisme a les acaballes.
- Els llibres Bella terra, bella gent (1918) i L'oreig entre les canyes (1920) tanquen aquesta etapa de Carner amb unes obres de caràcter més patriòtic, la primera, i més lírica, la segona.

Etapa de maduresa

- Els anys 20 i 30 canvien profundament l'art de Carner. Les seves obres adquireixen un to més metafísic, més assenyat i, sobretot, l'enyorança de l'exiliat.
- Aquesta nova etapa s'obre amb "El cor quiet" (1925), influenciada per la seva situació a l'estranger i el seu final amb el noucentisme i amb un aire més humà.
- Però es tracta, més aviat, d'una etapa de revisió i autocorrecció de la seva obra degut a la necessitat de canvi lingüístic i l'assoliment d'una maduresa personal i poètica.
- Una de les obres més destacades d'aquest període és Nabí (1947), un poema d'estructura narrativa molt ambiciós i amb el màxim nivell de reflexió metafísica de Carner.
- L'any 1957 publica el llibre "Poesia", que conté alguns poemes inèdits, però sobretot un gran nombre de poemes corregits que pràcticament fan d'aquest volum un llibre nou.

Prosa, traduccions i teatre



- La veritable vocació de Carner era la poesia, i la seva prosa és un intent de professionalitzar la seva tasca d'escriptor.
- La seva producció en prosa són reculls de textos publicats abans en revistes o diaris.
- Destaquen: "L'idil·li dels nynayos" (1903) i "Deu rondalles de Jesús infant" (1904), dedicades al públic infantil.
- La seva obra realment important en prosa és la recopilació dels seus articles publicats a "La Veu de Catalunya" i "La Publicitat", sota el llibre "Les planetes del verdum" (1918), "La creació d'Eva i altres contes" (1922), "Les bonhomies" (1925), entre d'altres.
- Els temes són diversos, però tenen en comú la tasca civilitzadora i de cura lingüística que va dur a terme Carner.

- Carner es dedica també a traduir i a "europeïtzar" la cultura catalana, principalment obres de l'anglès i el francès, d'autors com Shakespeare, Dickens, Molière, Twain, Defoe, Carroll, La Fontaine...

- La seva obra dramàtica no és tan prolífica com la poètica o, fins i tot, la prosa. Destaca l'adaptació d'algunes llegendes populars o del poema èpic Canigó (1910). No va ser fins a la seva etapa de maduresa dels anys 50 i 60 que fa algun altre intent com "Cop de vent" (1966).

Menja maduixes l'àvia d'abans de Sant Joan;
per més frescor, les vol collides d'un infant.
Per'xò la néta més petita, que és Pandara,
sabeu, la que s'encanta davant d'una claror
i va creixent tranquil·la i en 'admiració i a voltes, 5
cluca d'ulls, aixeca al cel la cara,
ella, que encar no diu paraules ben ardides
i que en barreja en una música els sentits,
cull ara les maduixes arrupides, 10
tintat de rosa el capciró dels dits.
Cada matí l'asseuen, a bell redós del vent,
al jaç de maduixeres.
I mira com belluga l'airet ombres lleugeres,
i el cossiró decanta abans que el pensament. 15
li plau la corretjola i aquell herbei tan fi,
i creu que el cel s'acaba darrera del jardí.
En va la maduixera 'son bé de Déu cobria;
en treure les maduixes del receret ombriu,
Pandara s'enrojola, treballa, s'extasia:
si n'ha trobat més d'una, aixeca els ulls i riu. 20
Pandara sempre ha vist el cel asserenat;
ignora la gropada i el xiscle de les bruixes.
És fe i és vida d'ella la llum de bat a bat.
El món, en meravelles i jocs atrafegat,
és petit i vermell i fresc com les maduixes.

La poma escollida

Alidé s'ha fet vella i Lamon és vellet,
i, més menuts i blancs, s'estan sempre a la vora.
Ara que són al llit, els besa el soletet.
Plora Alidé; Lamon vol consolar-la i plora.
-Oh petita Alidé, com és que plores tant? 5
-Oh Lamon, perquè em sé tan vella i tan corbada
i sempre sec, i envejo les nores treballant,
i quan els néts em vénen em troben tan gelada.
I no et sabria péixer com en el temps florit 10
ni fondre't l'enyorança dels dies que s'escolen,
i tu vols que t'abrigui i els braços em tremolen
i em parles d'unes coses on m'ha caigut oblit.
Lamon fa un gran sospir i li diu:
-Oh ma vida, mos peus són balbs 15
i sento que se me'n va la llum,
i et tinc a vora meu com la poma escollida
que es torna groga i vella i encara fa perfum.
Al nostre volt ningú no és dolç amb la vellesa:
el fred ens fa temença, la negra nit horror, 20
criden els fills, les nores ens parlen amb 'aspresa.
Què hi fa d'anar caient, si ens ne duem l'amor?

<http://elglobosblog.blogspot.cz/2015/01/els-18-fruits-saborosos-de-josep-carner.html>